

30.9.2025

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoja työryhmän raportista koskien ehdotusta taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Esityksen tavoitteena on uudistaa taiteen perusopetusta koskeva lainsäädäntö ja valtionrahoitusjärjestelmä siten, että taiteen perusopetuksen eri taiteenalojen saavutettavuus parantuu ja toiminnan laatu vahvistuu.

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi kokonaisuudessaan taiteen perusopetusta koskeva laki. Lisäksi esitetään muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia ja eräitä muita lakeja. Esityksen mukaan taiteen perusopetuksen laskennallisen valtionosuusrahoituksen suoritteena säilyisi edelleen opetustunti. Rahoitus perustuisi vuosittain tarkistettavaan yksikköhintaan. Valtionosuuslaskenta perustuisi toteutuneiden opetustuntimäärien lisäksi opetukseen osallistuvien oppilaiden määrään sekä oppimäärän suorittaneiden oppilaiden määrään.

Esityksessä taiteen perusopetusta ehdotetaan opetettavan jatkossa kahden oppimäärän sijaan yhden, 50 opintopisteen laajuisen oppimäärän mukaan. Laissa säädettäisiin myös valtionavustuksella rahoitettavasta uudesta vastuutehtävästä sekä valtion opetushallintoviranomaisten tietojensaantioikeudesta. Laissa säädettäisiin koulutuksen järjestäjistä, koulutuksen järjestämisestä sekä koulutuksen järjestäjien keskinäisestä ja muiden yhteisöjen kanssa toteutettavasta yhteistyöstä.

Ehdotus on valmisteltu siten, että sen sisältämät uudistukset ovat pääosin toteutettavissa valtiontalouden näkökulmasta kustannusneutraalisti. Valtionosuusrahoitteisten oppilaitosten määrän lisääminen ja opetustarjonnan laajentaminen edellyttäisi kuitenkin työryhmän esitykseen sisältyvää 10 miljoonan euron lisäystä valtion talousarvioon.

Taiteen perusopetuksen järjestäminen säilyisi yhä järjestämislupaperusteisena. Järjestämisluvun myöntämisen edellytykset säilyisivät pääosin ennallaan, mutta jatkossa hakijalla tulisi olla ammatillisten ja taloudellisten edellytysten lisäksi toiminnalliset edellytykset koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Lisäksi edellytyksenä olisi, että hakijan järjestämä koulutus olisi tarpeellista ottaen huomioon valtakunnallinen tai alueellinen koulutustarve ja koulutustarjonta. Lisäksi säädettäisiin koulutuksen alueelliseen saatavuuteen liittyvästä

vähimmäistasosta, jolla turvattaisiin vahvistettavien suoritteiden määrä niille alueille, joissa väestön määrä vähenee. Esityksessä säädettäisiin myös taiteen perusopetuksen vastuutehtävästä. Sen haltija kehittäisi ja toteuttaisi taiteen perusopetuksen pedagogiikkaan, toimintakulttuuriin ja oppimisympäristöihin liittyviä malleja ja hyviä käytänteitä sekä edistäisi taiteen perusopetuksen koulutuksen järjestäjien keskinäistä yhteistyötä valtakunnallisesti ja alueellisesti. Vastuutehtävän toteuttamista rahoitettaisiin vuosittain myönnettävin valtionavustuksin.

Valtiovarainministeriön lausunto

Keväällä laadittu julkisen talouden suunnitelma vuosille 2026-2029 ei sisällä ehdotettua 10 milj. euron lisäystä taiteen perusopetuksen rahoitukseen. OKM teki asiaa koskevan ehdotuksen, mutta hallitus ei päättänyt sisällyttää sitä kehystasoon. Sen vuoksi hallituksen esityksen luonnosta tulee korjata poistamalla viittaukset lisäykseen ja tulisi arvioida, missä määrin esitys edelleen parantaa taiteen perusopetuksen saatavuutta ja saavutettavuutta. Näiden tavoitteiden saavuttaminen ei kuitenkaan lepää ainoastaan määrärahalisäyksen varassa, vaan mm. rahoitusjärjestelmään ehdotetaan muutoksia, joiden tarkoitus on parantaa opetuksen alueellista saatavuutta. Hallituksen esitys on ilmeisesti tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2026. Annettaessa eduskunnalle hallituksen esityksen tulee vastata viimeisintä laadittua julkisen talouden suunnitelmaa.

Ehdotukset järjestämislupaperusteisuudesta, alueellisesta suoritemäärien tarkastelusta sekä alueellisista ja kansallisista vastuutehtävistä vastaavat väestökehityksen tuomiin muutoksiin ja siihen, kuinka taiteen perusopetusta voitaisiin edelleen järjestää myös vähenevän väestömäärän alueilla. Ehdotusten voidaan katsoa osaltaan toteuttavan hallituksen kevään 2025 puoliväliriihen kirjauksia kuntien olosuhteiden erilaisuuden huomioimisesta sekä kuntien järjestämisyhteistyön lisäämisestä.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä sijaisena
hallinto- ja kehitysjohtaja

Anu Nousiainen

Ylijohtaja, osastopäällikkö

Jussi Virsunen

VN/18125/2025-VM-41

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: